

Warszawa, dnia 24 lutego 2020 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

PS1.056.3.2019

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 24 września 2019 r. przesłane drogą elektroniczną, otrzymane przez Ministra Finansów w dniu 27 listopada 2019 r., w sprawie zaniechania poboru podatku od spadków i darowizn na terenie gminy Zielonki (woj. małopolskie), uprzejmie wyjaśniam.

W treści pisma wskazano, że na terenie gminy Zielonki znajduje się wiele nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym. W ocenie wnioskodawcy wielu spadkobierców, którzy nabyli nieruchomość w drodze spadku przed 1 stycznia 2007 r., do chwili obecnej nie przeprowadziło postępowania spadkowego z uwagi na konieczność zapłaty podatku od spadków i darowizn. Spadkobiercy ci nie mogą skorzystać ze zwolnienia zgodnie, z którym małżonek, zstępni, wstępni, pasierb, rodzeństwo, ojczym i macocha, którzy nabyli własności rzeczy lub praw majątkowych od dnia 1 stycznia 2007 r. są uprawnieni na podstawie art. 4a ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2019 r. poz. 1813) do skorzystania ze zwolnienia od podatku jeśli spełnią warunki określone ustawą. Z treści wystąpienia wynika, że w świetle planowanych inwestycji o znaczeniu gminnym i ponadgminnym (np. budowa obwodnicy Krakowa), brak wskazania w księdze wieczystej aktualnego prawa własności stoi w sprzeczności z ogólnym interesem publicznym. Zdaniem wnioskodawcy wprowadzenie przez radę gminy Zielonki zaniechania poboru podatku od spadków i darowizn na terenie tej gminy stworzy realną szansę na uaktualnienie stanów prawnych nieruchomości, co w związku z planowanymi inwestycjami ma szczególne znaczenie.

Na wstępie należy wskazać, że organy podatkowe od dnia 1 stycznia 2001 r. zostały pozbawione uprawnień do zaniechania poboru podatku. Obecnie uprawnienie to posiada jedynie minister właściwy do spraw finansów publicznych. Zgodnie z art. 22 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz.U. 2019 poz. 900 z późn. zm.) minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub ważnym interesem podatników zaniechać w całości lub w części poboru podatków, określając rodzaj podatku, okres, w którym następuje zaniechanie oraz grupy podatników, których dotyczy zaniechanie. Ulga przewidziana w art. 22 Ordynacji podatkowej ma wyjątkowy charakter, zatem może znaleźć zastosowanie jedynie do nadzwyczajnych,

szczególnych przypadków. Jako przykład należy wskazać, że dotychczas zaniechanie poboru podatku od spadków i darowizn, z uwagi na swój nadzwyczajny charakter, miało zastosowanie jako doraźna i czasowo ograniczona ulga podatkowa dla osób poszkodowanych w wyniku klęsk żywiołowych, które otrzymały darowizny na odbudowę domów zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu. Zła sytuacji gospodarcza lub przejściowe trudności z utrzymaniem płynności finansowej podatnika nie stanowią automatycznej podstawy do zaniechania poboru podatku. Wobec czego, przywołane w piśmie okoliczności o istniejących na terenie gminy Zielonki nieruchomościach o nieaktualnym stanie prawnym, których właściciele ze względów majątkowych nie przeprowadzili postępowań spadkowych, nie stanowią nadzwyczajnych zdarzeń, które uniemożliwiają podatnikom regulowanie zobowiązań podatkowych.

Co więcej, rozważając wprowadzenie postulowanego rozwiązania należy ustalić czy jest ono zgodne z wynikającymi z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej zasadami sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji RP), równości (art. 32 Konstytucji RP) oraz powszechności opodatkowania (art. 84 Konstytucji RP). Sprawiedliwość społeczna jest ściśle powiązana z zasadą równości wobec prawa. Sprawiedliwość społeczna mieści w sobie zakaz arbitralności państwa, dopuszczając różnicowanie poszczególnych jednostek, ale tylko w odpowiedniej relacji do różnic w ich sytuacji (W. Sokolewicz, Artykuł 2, w: Garlicki, Konstytucja, t. 5, s. 62). Odnosząc się do zasady równości należy wskazać zgodnie z orzecznictwem Trybunału Konstytucyjnego, że „z zasady równości wynika nakaz jednakowego traktowania wszystkich ludzi w obrębie określonej klasy (kategorii), zaś wszystkie podmioty charakteryzujące się w równym stopniu daną cechą istotną (relewantną) powinny być potraktowane równo, a więc według jednakowej miary, bez różnicowań zarówno dyskryminujących, jak i faworyzujących” (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 1994 r., sygn. K 3/94). Natomiast zgodnie z art. 84 Konstytucji RP każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie. Wszystkie wymienione powyżej zasady konstytucyjne muszą zostać uwzględnione zarówno przy nakładaniu obciążeń podatkowych, jak i udzielaniu ulg lub zwolnień podatkowych. Działania ministra właściwego do spraw finansów publicznych nie mogą prowadzić do zróżnicowania sytuacji podatników znajdujących się w takiej samej sytuacji prawnopodatkowej. Wobec czego, warunkiem zaniechania poboru podatku jest, aby interes wyróżnionej grupy podatników był na tyle uzasadniony, aby nie naruszał, bez jednoznacznie zidentyfikowanej potrzeby, szeroko rozumianych interesów wszystkich pozostałych podatników (prof. dr hab. H. Dzwonkowski, Ordynacja podatkowa. Komentarz, C.H. Beck 2019).

Analiza stanu faktycznego niniejszej sprawy prowadzi do wniosku, że proponowane zaniechanie poboru podatku będzie prowadziło do dyskryminujących różnicowań pomiędzy podatnikami, którzy już uregulowali swoje zobowiązania w podatku od spadków i darowizn, a tymi, którzy dotychczas tego nie uczynili. Ponadto takie działanie może zostać uznane za faworyzujące sytuację prawnopodatkową podatników, których nieruchomości znajdują się na terenie gminy Zielonki.

Na marginesie warto zauważyć, że ustawodawca przewidział możliwość zastosowania w indywidualnej sprawie podatnika ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych. Kwestia ta została uregulowana w rozdziale 7a Ordynacji podatkowej. Do wszczęcia postępowania w sprawie konieczna jest inicjatywa podatnika. Przy rozpatrywaniu sprawy o udzielenie ulgi podatkowej organ działa w granicach tzw. uznania administracyjnego. Zgodnie z art. 67a. § 1 Ordynacji podatkowej organ podatkowy, na wniosek podatnika w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, może:

- 1) odroczyć termin płatności podatku lub rozłożyć zapłatę podatku na raty;
- 2) odroczyć lub rozłożyć na raty zapłatę zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub odsetki od nieuregulowanych w terminie zaliczek na podatek;
- 3) umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę lub opłatę prolongacyjną.

Podatek od spadków i darowizn stanowi dochód własny gminy i wpływy z tego podatku przekazywane są na rachunek budżetu gminy (art. 4 ust. 1 pkt 1 lit. g oraz art. 15 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego), wobec czego należy mieć na uwadze art. 18 ust. 2 tej ustawy, zgodnie z którym naczelnik urzędu może umarzać, odraczać termin zapłaty lub rozkładać na raty należności oraz zwalniać płatnika z obowiązku pobrania bądź ograniczać pobór należności wyłącznie za zgodą przewodniczącego zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

Podsumowując należy wskazać, że zaprezentowane w wystąpieniu działanie polegające na zaniechaniu poboru podatku od spadków i darowizn na terenie gminy Zielonka może prowadzić do dyskryminujących różnicowań pomiędzy uprzywilejowanymi podatnikami, a tymi którzy już uregulowali swoje zobowiązania w zakresie tego podatku oraz pomiędzy właścicielami nieruchomości położonych na terenie tej gminy a właścicielami nieruchomości z pozostałej części kraju. W przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym podatnik może indywidualnie wnioskować o udzielenie mu ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że:

- zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi,
- na stronie internetowej Ministerstwa Finansów (<https://www.gov.pl/web/finanse/petycje-zalatw-sprawie-w-zakladce-Petycje>) opublikowana jest „Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych w związku z wniesionymi do Ministerstwa Finansów skargami, wnioskami i petycjami”.

Z upoważnienia Ministra Finansów
Justyna Przekopiak
Dyrektor
Departamentu Podatków Sektorowych,
Lokalnych oraz Podatku od Gier
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/